

HADTÖRTÉNELMI OKMÁNYTÁR.

ZEPESI LÁSZLÓ alkormányzó és Sós János budai várnagyok értesítik Pozsony városát Hunyadi Jánosnak a rigómezei csatából való szerencsés megmeneküléséről. 1448 nov. 17.

Sincere circumspecti viri, fratres et amici nostri sincere honorandi. Fidelitates vestrarum fraternitatum, quas facitis et semper fecistis huic regno ac domino nostro gubernatori, manifeste scimus. Quod de huius regni et ipsius domini nostri gubernatoris malis successibus non modicum amaritudinis calicem bibistis, sed contra dei voluptatem humana ratio resistere non vallet verum, namque quod ipse dominus gubernator cum potencia huius regni per sevissimos Turcos, crucis Christi persecutores, jugiter foret devictus et prostratus, ex quibus Turcis innumerabiles per nostros sunt defuncti et interfecti. Sed dum nostrum gubernatorem sciatis pro certo esse vivum, nam in castro Senderew cum illustri despotho (igy!) ad presens foret constitutus et per eum ibi honorifice tractatur, post paucos autem

Körültekintő férfiak, őszintén becsülendő barátaink és testvéreink! Városotok hűségét, a melylyel ez ország és a mi urunk, a kormányzó iránt viseltetik és mindig viseltetett, nagyon jól tudjuk, valamint azt is, hogy ez ország és ugyancsak a mi urunk, a kormányzó balsikerei miatt keserűséggel teli kelyhet ürfítettetek ki. Azonban tény, hogy az emberi számítás nem képes ellenállni az Isten akaratának, mert íme a kormányzó urat országunk színejavával Krisztus keresztjének az üldözője, a kegyetlen török egy csapásra legyőzte és letiporta, kik közül a mieink is igen sokat megölték és elpusztítottak. De tudjátok meg, hogy a mi kormányzónk kétségtelenül él, mert mindezt ideig Szendrő várában tartózkodott a tekintetes deszpotával együtt, a ki őt itt tiszteletteljesen megvendé-

dies verissime in Temeswar constituetur et deinde eum domino propicio Budam spectamus. Inscriptis autem istis ne dubitaveritis, quia in quibus certi non sumpmus, illa nec vestris fratribus pro certo intimamus, quia vos precise tam fideles, sicuti nosmet ipsos, domino gubernatori esse cognovimus et scimus. Datum Bude, dominica proxima ante festum beate Elisabet. Anno domini millesimo etc. quadragesimo octavo. (1448 nov. 17.)

Ladizlaus de Scepes vicegubernator,

Johannes de Zos castellani Budenses.

Kivül: Sincere circumspectis et prudentibus viris, judici juratisque et universis civibus civitatis Posoniensis, fratribus et amicis nostris sincere honorandis.

gelte. Egy-pár nap mulva a legnagyobb valószínűség szerint Temesvárra fog menni s ezután pedig reméljük, hogy az Úr segítségével Budára fog érkezni. Ez irásunkban pedig ne kételkedjétek, mert amiben mi biztosak nem vagyunk, azt veletek, mint testvereinkkel, igaz gyanánt nem közöljük, mivel megismertük és tudjuk, hogy ti épúgy, mint mi, a kormányzó úr feltétlen hivei vagytok. Kelt Budán, boldog Erzsébet ünnepe előtt való legközelebbi vasárnapon, az úrnak ezer négyszáz és negyvennyolczadik esztendejében.

Szepesi László alkormányzó és Sós János budai várnagyok.

Kivül: Pozsony város bírójának, esküdtjeinek és összes polgárainak, a körültekintő és bölcs férfiaknak, a mi őszintén becsülendő barátainknak és testvéreinknek.

Magy. N. Múzeumi-levéltár. Törzsanyag.

Jegyzet: Ez oklevél tartalmánál fogva igen becses s másrészt tudtunkkal ez a legkorábbi hazai adat Hunyadi Jánosnak a rigómezei csata utáni sorsát illetőleg. Az ütközet elvesztésének borzasztó híre, de még inkább Hunyadi Jánosnak életbenmaradása feletti bizonytalanság, elképzelhetjük, hogy mily lesújtólag hathatott az országra. Az ország határszéle mellett, Német-Újhelyben tartózkodó Aeneas Sylvius még nov. 25-én sem tudja, hogy mi történt Hunyadyval. Biztos adatok hiánya miatt különféle verziók keringtek szájról-szájra csak még inkább fokozva a remény és balsejtelmekkel teli keblek nyugtalanságát. Minden más háttérbe szorult, csak egy vágy élt az ország összes lakosai szívében: bár élne Hunyadi! S az első hiteles hírt erre vonatkozólag, mit valószínűleg a kormányzó egyik kísérelője vagy meghitt embere hozhatott meg, gyorsan tovább adják e híradás

átvevői: a budai várnagyok. Így keletkezhetett a fentközlött oklevél is Pozsony városához intézve, mely város fontossága ép e korban emelkedett fel oly magas fokra, — midőn a Nyugattal való ellentétek újra kiélesedtek — mint a melyen a Habsburgok korában látjuk hosszú ideig. Az oklevélben még nem szerepel Hunyadi fogsága egyrészt, mert e pillanatokban, minden más körülményt figyelembe nem véve, egyedüli értékkel csak a kormányzó élete birt, másrészt mert vagy a híradó nem tudhatta még a deszpota galádságát, vagy pedig a várnagyok nem voltak képesek ezt róla feltételezni, mit azon reményük kifejezése is bizonyít, hogy Hunyadi pár nap mulva Temesvárra és onnan Budára ér, a mi pedig, mint ismeretes, több mint egy hónappal később történt (H. decz. 24-én ért Szegedre). Kiszabadulásáról a budai tanács értesíti ugyancsak Pozsony városát ez év decz. 30-áról.

(*Teleki*: Hunyadiak kora II. 104—107. l. és *Hadtört. Közlemények* VIII. évf. 483—84. l.)

Közli: HÁZI JENŐ.

Szoliman szultán 1565-ben.